

20.15x28.03	1/2	עמוד 10	אותיות	10/08/2018	64793944-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינו - 80790					

## כתבה

# מעשה בעלילה

**העלילו עליו שהוא בוגד במולדתו, זייפו נגדו משפט, ותומכיו נאלצו לברוח מהמדינה. אומנם אלפרד דרייפוס עבר מסע ייסורים, אך הפרשייה שלו עזרה להתניע את המפעל הציוני. שמונים ושלוש שנה למותו של האיש שהפך לסמל**



ברח מתא הכלא שלו באי השדים. שני דברים קרו בעקבות הפרסום. הראשון: הסוהרים של דרייפוס החליטו להחמיר את תנאי הכליאה שלו, כדי לא לקחת סיכון אם האסיר באמת ינסה להימלט. השני: צרפת התעוררה. פוליטיקאים, פילוסופים, עיתונאים וקצינים בכירים החלו לקרוא בקול לערוך לדרייפוס משפט חוזר. הפרשה החלה לחלחל לתודעה הציבורית, ואזרחי צרפת נקרעו בין העמדה התומכת בדרייפוס ובין העמדה הסוברת שהוא בוגד. קריקטורה צרפתית שפורסמה בעיתון באותה תקופה מציגה משפחה מורחבת שיושבת לארוחת ערב. "לא מדברים על דרייפוס", מכריז ראש המשפחה. השקופית הבאה מציגה את בני המשפחה צועקים אחד על השני, נושכים ושורטים, ומתחת - הכיתוב: "הם דיברו..." תקריות אנטישמיות החלו להתרחש ברחבי צרפת. יהודים הוכו ונהרגו. האדמה בערה.

בתאריך ה־13 בינואר 1898, שלוש שנים לאחר ששמו של דרייפוס הוכתם והוא נשלח למאסר, פורסם מאמר ענק על כל העמוד הראשון של עיתון צרפתי מוביל. את המאמר כתב אמיל זולא, סופר צרפתי מפורסם מאוד, והוא עסק בפרשת דרייפוס. כותרתו: "אני מאשים..." וכך כתב שם, במכתב פתוח לנשיא צרפת: "זהו (משפט דרייפוס) עלבון

כמטה הכללי של צבא צרפת. הוא לא חלם שהאהבה שלו למדינה שלו, והרצון העז שלו לשרת בתפקידים בכירים בצבאה, יכניסו את חייו למערבולת, ויעמידו אותו במוקד סערה שהדיה נשמעים גם למעלה משמונים שנה אחרי מותו. מישוהו בצבא צרפת החליט כי לא משנה מי באמת רצה לנגוד בצרפת, יש להאשים את דרייפוס בזה. בית הדין הצבאי העמיד אותו לדין באשמת ריגול. ראיות? לא היו כאלה. לפחות לא ראיות אמינות. היו כמה מסמכים שזייפו בכירים בצבא, שרצו להעליל על דרייפוס, ולעורכי הדין של הקצין הצרפתי אפילו לא נתנו הזדמנות לעיין בהם ולהגן על הלקוח שלהם. השופטים הצבאיים השתכנעו: דרייפוס הוא הבוגד. גזר הדין שלו היה אכזרי במיוחד. דרגותיו הצבאיות נשללו ממנו בטקס פומבי משפיל, והוא נידון למאסר עולם באי השדים, אי קטן בשליטת צרפת, שהיה סבך ג'ונגלים רדוף מחלות ואליו נשלחו אסירים למאסרים ממושכים. הציבור הצרפתי לא התעניין בפרטי הפרשה. דרייפוס נשלח בספינה לאי המרוחק, מובס, אבל הפרשייה בעצם רק התחילה.

### אני מאשים!

מתייה דרייפוס, אחיו של אלפרד, פרסם בעיתון ידיעה שקרית, ולפיה אחיו אלפרד

השנה היא 1894. מסמך מקומט מתגלה בפח האשפה בידי חייל סקרן, בחיל המודיעין של צבא צרפת. במסמך - הצעה למכירת מידע צבאי רגיש על התנהלותו של צבא צרפת לגרמנים. פחות מרבע מאה קודם לכן הפסידה צרפת לגרמניה במלחמה שצרפת יזמה נגדה. הצרפתים עוד התאוששו מההפסד הצורב במלחמה לגרמניה, ופתאום מישוהו מנסה למכור לגרמנים סודות צבאיים! מי זה יכול להיות? במטה הכללי של הצבא הצרפתי שירתו קצינים רבים, אבל בהם רק יהודי אחד. אלפרד דרייפוס.

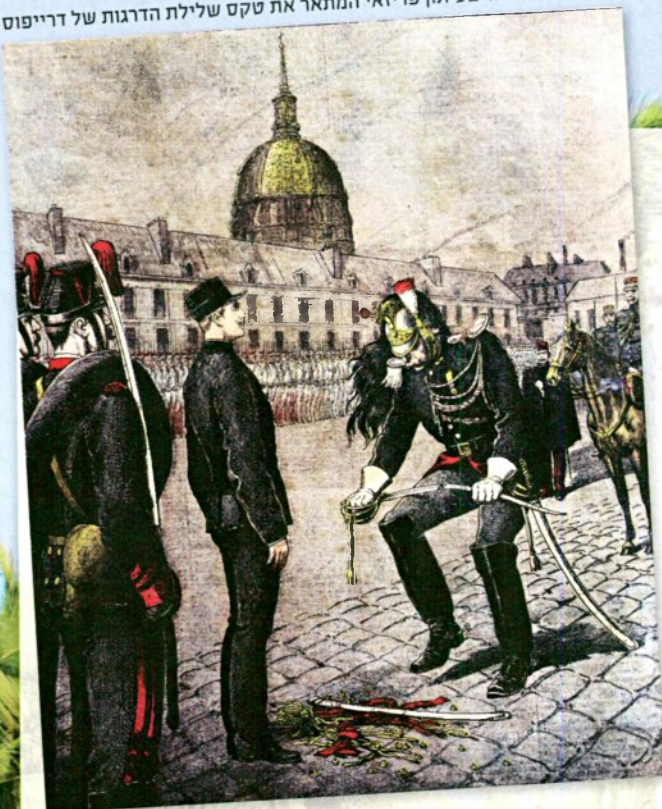
### הרשעה ללא ראיות

דרייפוס היה הילד הצעיר מבין שבעה אחים, ובני משפחתו היו מצאצאי רש"י. כשהיה ילד בן 11 ראה דרייפוס, שהיה צרפתי גאה במדינתו, את הכוחות הגרמניים נכנסים לעירו ולוחמים נגדה. ברגע שראה את החיילים הגרמנים פולשים לעירו החליט בליבו אלפרד הצעיר להתגייס לצבא הצרפתי, ולהחזיר לעמו את הגאווה שהוא ראוי לה. בגיל 16 התקבל לקורס ייעודי לחיילים-לעתיד, לאחר מכן המשיך לקורס קצינים, התקדם בדרגות ונחשב קצין אחראי וראוי. שנה לפני שהתגלה המסמך המפליל, קדם דרייפוס לתפקיד

20.3x28.51	2/2	11	עמוד	אֹתֵיֹת	10/08/2018	64793945-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

## צוראל הורוביץ

איור בעיתון פריזאי המתאר את טקס שלילת הדרגות של דרייפוס



חזרה את דרגותיו ושב ללבוש את מדי צרפת. בדיוק עשרים ותשע שנים מאוחר יותר, ב־12 ביולי 1935, נפטר דרייפוס.

הפושע האמיתי, קצין צרפתי בשם פרדיננד אסטרהאזי, שביקש למכור סודות צבאיים של צרפת לגרמניה בעבור בצע כסף, ברח מהמדינה ועבר ללונדון. הוא מת בלונדון כאדם

עצום לאמת ולצדק. תדמיתה של צרפת כולה תוכתם בזוהמה הזו, ובדפי ההיסטוריה יירשם שפשע זה נגד החברה קרה בתקופת נשיאותך". בנוסף להאשמת הנשיא, האשים זולא קצינים, מומחים משפטיים, עיתונאים ושופטים שלקחו חלק בפרשה. יותר מרבע מיליון עותקים של העיתון נחטפו ביום פרסום המאמר.

התמיכה בדרייפוס עלתה לאמיל זולא ביוקה. הוא נשפט ונגזרה עליו שנת מאסר בעוון הוצאת דיבה. ימים ספורים טרם נכנס גם הוא לכלא, ברח זולא לאנגליה. הרעש הציבורי שעורר המאמר הביא לתוצאה המיוחלת, ואלפרד דרייפוס זומן סוף סוף למשפט חוזר. האם הצדק נעשה? ובכן, לא.

## הרגע שבו הרצל הבין

גם במשפט החוזר, חמש שנים אחרי המשפט המקורי, ואחרי שהראיות הוכחו כמזויפות, הורשע דרייפוס בבגידה. למרות זאת, עשרה ימים אחרי המשפט קיבל דרייפוס חנינה מנשיא המדינה, אבל הקריירה הצבאית שלו נקטעה ושמו הטוב נהרס. שבע שנים נוספות עוברות עד שדרייפוס מנוקה מכל אשמה, מקבל

במחזה המביש צעק, לפי עדותו של הרצל, "מוות ליהודים". אז הבין הרצל שעליו לקדם הקמת מדינה לעם היהודי, יוזמה שהביאה חמישים שנה מאוחר יותר להקמת מדינת ישראל.

## מדינה יהודית כפתרון לאנטישמיות

פרשיית דרייפוס הביאה את בעיית האנטישמיות לשיח הציבורי, גרמה לרבים בעולם להכיר בתופעה, ובהמשך לתמוך ביוזמה הציונית להקים מדינה בארץ ישראל כמענה לאנטישמיות. בשנת 2006 ציינה צרפת את שנת המאה להשבת דרגותיו של דרייפוס. נשיא צרפת, ז'אק שיראק, אמר: "אלפרד דרייפוס היה קצין למופת... (פרשיית דרייפוס סייעה) לעצב את ערכי מורשתנו, בהם דחיית האנטישמיות, ההגנה על זכויות אדם, ועליונות הצדק". באותה שנה יצאו לאור למעלה מתריסר ספרים שעוסקים בפרשה, והוצגה תערוכה במוזיאון היהודי בפריז על אודותיה. דרייפוס כבר לא בין החיים, אבל הפרשייה שנקשרה בשמו משפיעה על העולם עד היום.

עלוב, חסר כול, ממורמר ומתוסכל. לכל אורך הדרך ליווה את פרשיית דרייפוס כתב צעיר ונמרץ של העיתון האוסטרי "נויה פרייה פרסה". שמו של הכתב היה תיאודור הרצל. כמה שנים אחרי התפוצצות הפרשה הרצל כבר נעשה מוכר כאדם שעומד בראש התנועה הציונית. ובעוד

הוא מתרוצץ בין פוליטיקאים שונים בעולם, בתקווה לקדם את הרעיון של הקמת מדינה יהודית לעם היהודי, כתב הרצל מאמר לכתב-עת אמריקני, ובו הסבר על מהותה של הציונות. הציונות המודרנית נוסדה באירופה, ותושבי ארצות הברית לא הכירו את הרעיון החדש שלהגשמתו פעלו הרצל וחבריו. הרצל כתב במאמר על האנטישמיות שחוו היהודים באירופה, והודה בפני קוראיו האמריקניים שהבין עד כמה הבעיה חמורה ברגע מכונן אחת. טקס שלילת הדרגות המשפיל שחווה אלפרד דרייפוס. הקהל הרב שצפה

